

मनसः वार्ताः-देशः स्वसंस्कृत्या उपरि गर्व कृत्वैव प्रगतिपथे गन्तुं शक्नोति -प्रधानमन्त्री नरेन्द्रमोदी

हिमसंस्कृतवार्ताः, नवदेहली।

प्रधानमन्त्री नरेन्द्रमोदी सहर्षं सगर्वं च व्यक्तमकरोत् यत् असमस्य "चराईदेव मैडाम्" यूनेस्को इत्यस्य विश्व न्यास स्थलस्य सूच्यां समाविष्टम्। आकाशवाण्याः "मन की बात" इति कार्यक्रमे राष्ट्र सम्बोधयन् प्रधानमन्त्रिणा कथितं यत् अस्यां सूच्यां भारतस्य स्थलमिदं त्रिचत्वारिंशत् तमं भविष्यति सममेव पूर्वोत्तरस्य तावत् प्रथमः सांस्कृतिक विश्व न्यासः भवेदिति। स्थानमिदं किमर्थमतीव महत्वपूर्णम् ? इति प्रश्ने सति श्री मोदी अवोचत् यत् "चराईदेव स्थलं" अहोम राजवंशस्य प्रथमः जनपदः बभूव। प्रधानमन्त्रिणा प्रोक्तं यत् मैदान अहोम साम्राज्यस्य दिवङ्गतानां राज्ञां प्रति श्रद्धायाः प्रतीकः वर्तते। श्री मोदिना उदीरितं यत् कोऽपि देशः स्वसंस्कृतस्योपरि गर्व कृत्वैव प्रगतिपथे गन्तुं शक्नोति । सम्बन्धेऽस्मिन्

भारते क्रियमाणानां प्रयत्नानामुपरि प्रकाशं ददन् सः PARI परियोजनायाः उल्लेखं अकरोत्। यस्यार्थः अस्ति "पब्लिक आर्ट ऑफ इण्डिया"। प्रधानमन्त्री अवादीत् यत् इयं "परी" परियोजना सार्वजनिक कलां लोकप्रियं करिष्यति अपि च कलाकारान् एकं भव्यं मञ्चं च प्रदास्यति।

हस्तशिल्पोद्योग विषयेऽपि श्री मोदी हरियाणायाः सार्धं द्विशत महिलानां प्रशंसां अकरोत् यतः ताः रमणीयानां वर्णानां प्रयोगं कृत्वा वस्त्राणामुपरि चित्रकलां कुर्वन्ति। ताः महिलाः स्वयमेव प्रशिक्षणं प्राप्तवत्यः। श्री मोदिना कथितं यत् ये जनाः पूर्वं खादी उत्पादानां प्रयोगं न कुर्वन्ति स्म, अद्यत्वे गर्वेण प्रयोगं कुर्वन्ति । तेन कथितं यत् प्रथमं वारं

खादी ग्रामोद्योगस्य कुलराजस्व सार्धकलक्ष रूप्यकाणि अभूत्। अस्मिन् प्रकरणे श्री मोदी पेरिस ऑलम्पिक्स विषयेऽपि प्रोक्तवान् यत् विश्वस्मिन् हि विश्वे भारतीय क्रीडकानां कृते भारतीय ध्वजाहरोहणस्य अयं महान् अवसरः विद्यते। सः जनान् क्रीडकान् प्रोत्साहितुं तेषां मनोबलं च वर्धयितुं आग्रहं अकरोत्। सः मादक पदार्थानां सेवनस्य विषयेऽपि चिन्तां प्रकटितवान्। सम्प्रति प्रत्येकं परिवारः स्व बालानां विषये चिन्तां कुर्वन्ति। तेनाश्वासितं यत् प्रशासनेन "मानस" इति विशेषः उपक्रमो, विहितः यत् मादक पदार्थानां दुरुपयोगस्य विरुद्धं कार्यं करोति । "मानस" इति अन्तर्जालीयपटलं अद्यैव आरभेत् । जनाः एक-नव-त्रिणी-त्रिणी इति दूरभाषसख्यायाः अपि प्रयोगं कर्तुं शक्नुवन्ति । अस्मिन्नेव क्रमे श्री मोदी अवादीत् यत् श्वः अशेषे हि विश्वे अन्तार्राष्ट्रीय व्याघ्रदिवस्यः आचर्यते। अमुना कथिनं यत् व्याघ्राः भारतीय संस्कृतेः अभिन्नाः भागाः सन्ति। वनानां परितः ग्रामेषु जनाः व्याघ्रण सह सामञ्जस्यं कृत्वा जीवितुं जानन्ति । प्रधानमन्त्री अगस्तमासस्य पंचदश दिनाङ्के "हर घर तिरङ्गा" इति कार्यक्रमेऽस्मिन् भागं ग्रहीतुं प्रेक्षकान् आह। "हर घर तिरङ्गा" इत्येषः कार्यक्रमः सम्प्रति अद्वितीयोत्सवेन आमामन्यते इति सः अवोचत् ।

सुभाषितम्

येषां न विद्या न तपो न दानं ज्ञानं न शीलं न गुणो न धर्मः।
ते मर्त्यलोके भुविभारभूता मनुष्यरूपेण मृगाश्चरन्ति।।
भावार्थः- जिन लोगो के पास विद्या, तप, दान, शील, गुण और धर्म नहीं होता। ऐसे लोग इस धरती के लिए भार हैं और मनुष्य के रूप में जानवर दिखाई देते हैं।

प्रतीकसाठ्ये मुम्बई

सूचना- हिमसंस्कृतवार्ताः दैनिकपत्रे व्याकरणात्मक-अशुद्धिनां कृते सम्बद्धाः पत्रकाराः लेखकाश्च उत्तरदायिनः भविष्यन्ति

कार्यालयः

हिमसंस्कृतम् प्रकाशनम्
जसवां कोटला तहसीलपरिसरस्य सम्मुखे कस्बा कोटला, जिला कांगड़ा हि.प्र.
पत्रव्यवहारसङ्केतः- १७७१११

विदेश मंत्री डॉ. एस जयशंकरः स्व द्विदिवसीय यात्रावधौ टोक्यो नगरे सम्प्राप्तः

विदेश मंत्री डॉ. एस जयशंकरः स्व द्विदिवसीय यात्रावधौ गतप्रातः टोक्यो नगरे सम्प्राप्तः । जापाने भारतस्य राजदूतः सिबी जॉर्जवर्यः विमान स्थानके विदेश मंत्रिणः एस जयशंकरस्य स्वागतं विहितवान् । अस्मिन् यात्रावधौ एस जयशंकरः जापाने निज समकक्षीयेन सुश्री योको कामिकावावर्येण सह अद्य संजायिष्यमाणे क्वाड इति विदेशमंत्रिणोपवेशने जापान देशं प्रति सम्प्राप्यतः। अस्मिन् उपवेशने, भारत, जापान, अमेरिका ऑस्ट्रेलिया चेत्येषां विदेश मंत्रिणः विगत वर्षे न्यूयार्क नगरे सितंबर मासे सञ्जाते अन्तिमोपवेशने परिचर्चानामालक्ष्य अग्रेसरं भविष्यन्ति। सममेव भारत-प्रशांत क्षेत्रे विकासमालक्ष्य परिचर्चा करिष्यन्ति। टोक्यो नगरे सम्प्राप्तानन्तरं डॉ. जयशंकरः एडोगावा नगरे फ्रीडम प्लाजाक्षेत्रे महात्मा गांधिनः प्रतिमायाः अनावरणं अपि विहितवान् । विदेशमन्त्री डॉ. एस. जयशंकरः अद्य क्वाड विदेश मंत्रिणां उपवेशनात् पूर्वं टोक्यो देशे अमेरिकीय विदेशमन्त्रिणा एंटनी ब्लिंकन इत्यनेन साकं मिलितवान् । उवाभ्यां अन्तरा क्षेत्रीय वैश्विक प्रकरणेषु चर्चा सञ्जाता। एकस्मिन् सामाजिक अन्तर्जालीय पटले डॉ. जयशंकर अवादीत् यत् भारत अमेरिका देशयोः द्विपक्षीय लक्ष्यं अविरतं वर्धते । सः क्वाड विदेशियमंत्रिणां साकं उपवेशने भागं ग्रहीतुं उत्सुकः चास्ति।

पेरिस ओलंपिक-लक्ष्य भेदिका मनु भाकरः ओलंपिक क्रीडायां भारताय प्रथमं पदकं विजितवती

लक्ष्य भेदिका मनु भाकरः पेरिस नगरे प्रचाल्यमाणे ग्रीष्मकालिक ओलंपिक क्रीडायां भारताय प्रथमं पदकं विजितवती। असौ अपराह मेगा चतुष्कोणीय प्रतियोगितायाः द्वितीय दिवसे महिलावर्गे दश मीटरमितस्य एयर पिस्टल स्पर्धायाः अन्तिम चक्रे कांस्य पदकं विजितवती । अमुं उपलब्धिमालक्ष्य एषा भारतस्य प्रथमा महिला लक्ष्यभेदिका सञ्जाता ।

महाराष्ट्र विधानसभायाः पूर्वाध्यक्षं हरिभाऊ किसनराव वागडे राजस्थानस्य राज्यपालः

राष्ट्रपतिः द्रौपदीमुर्मूः विभिन्नेषु राज्येषु नूतन राज्यपालानां नियुक्तिं कृतवती। महाराष्ट्र विधानसभायाः पूर्वाध्यक्षं हरिभाऊ किसनराव वागडे राजस्थानस्य राज्यपालत्वेन नियुक्तवती। त्रिपुरायाः पूर्व उपमुख्यमंत्री जिष्णु देव वर्मा तेलङ्गनायाः राज्यपालत्वेन नियुक्तः। राजस्थानस्य पूर्व राज्यसभा सांसदः ओम प्रकाश माथुरः सिक्किमस्य

राज्यपालत्वेन नियुक्तः पूर्व केन्द्रीय मन्त्री संतोष कुमार गंगवार झारखण्डस्य राज्यपालत्वेन नियुक्तः । असमस्य पूर्व लोकसभा सांसदः रामेन डेका छत्तीसगढस्य राज्यपालत्वेन नियुक्तः । कर्नाटकस्य पूर्व मन्त्री सी एच विजयशंकरः मेघालयस्य राज्यपालत्वेन नियुक्तः । सी. पी. राधाकृष्णन् वर्तमाने झारखण्डस्य राज्यपालः अस्ति। सम्प्रति च महाराष्ट्रस्य राज्यपालत्वेन नियुक्तः । गुलाब चंद्र कटारिया यः सम्प्रति असमस्य राज्यपालः अस्ति, पंजाबस्य राज्यपालत्वेन सममेव केन्द्र शासित प्रदेश चंडीगढस्य प्रशासकेन नियुक्तः । लक्ष्मण प्रसाद आचार्यः यः सम्प्रति सिक्किमस्य राज्यपालः अस्ति, असमस्य राज्यपालत्वेन नियुक्तः । पूर्व आई ए एस अधिकारी के. कैलाशनाथन पुडुचेरी राज्यस्य राज्यपालत्वेन नियुक्तः ।

दिल्ल्याः पुरातनराजेन्द्रनगरक्षेत्रे शिक्षणसंस्थायाः अधोगृहः वर्षाप्लावेन त्रयाणां छात्राणां मृत्युः

दिल्ल्याः पुरातनराजेन्द्रनगरक्षेत्रे शिक्षणसंस्थायाः अधोगृहः वर्षाप्लावेन त्रयाणां छात्राणां मृत्योः सन्दर्भे दिल्ली आरक्षकः शिक्षण संस्थानायाः स्वामिनं समन्वयकं च निग्रहे गृहीतवान्। केन्द्रीय आरक्षक उपायुक्तः एम हर्षवर्धनः अवदत् यत् दुर्घटनायां द्वौबालकौ एका बालिका च मृताः। संस्थातः जलं निष्काषितुं प्रयत्नाः क्रियन्ते । सः उक्तवान् यत् प्रकरणोऽयं गम्भीरं । दण्डाधिकारिणा अन्वेषणं आरब्धम् ।

अन्ताराष्ट्रीयः मिञ्जरमेला हिमाचलस्य अपूर्वा संस्कृतिं प्रदर्शयति - राज्यपालः

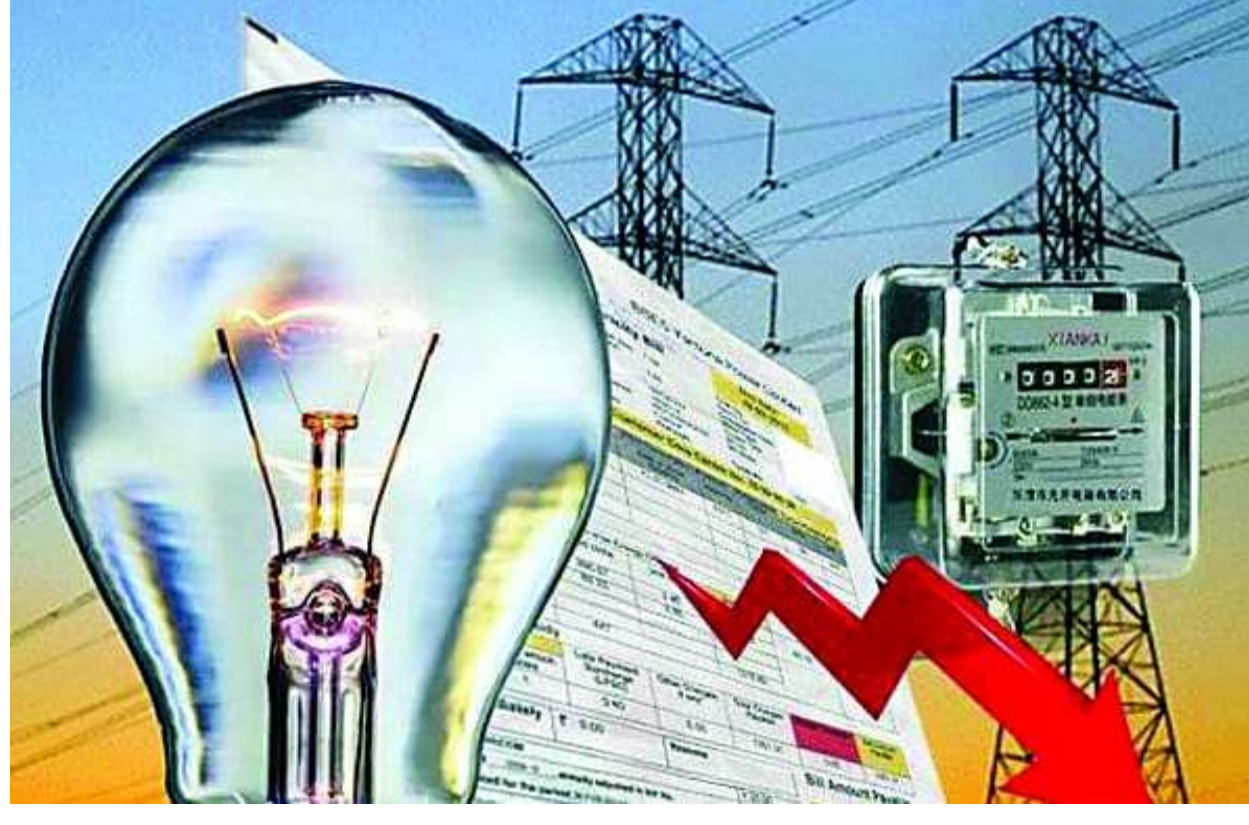
हिमसंस्कृतवार्ता: - चम्बा। राज्यपालः शिवप्रतापशुक्लः रविवासरे चम्बा-जनपदस्य ऐतिहासिक-मिञ्जर-मेलायां मुख्यातिथिरूपेण भागं गृहीतवान् । राज्यपालः सुमधुरकुञ्जडी-मल्हारगीतानां ध्वनौ मिञ्जरध्वजमुत्तोलय मेलायाः औपचारिकम् उद्घाटनं कृतवान् । राज्यपालः अवदत् यत् समृद्धपरम्पराभिः प्रसिद्धः मिञ्जरमेला हिमाचलप्रदेशस्य अद्वितीयसंस्कृतेः प्रदर्शनं करोति, भ्रातृत्वस्य, भगिनीत्वस्य च भावनां प्रवर्धयति। राज्यपालः मिञ्जर-उत्सवस्य वर्णनं प्राचीनलोकपरम्पराभिः, विश्वासैः, आस्थाभिः च सह गहनसम्बन्धस्य प्रतीकं कृतवान् । राज्ये वर्धमानस्य मादकद्रव्यव्यसनस्य विषये सः गम्भीरचिन्ताम् प्रकटितवान् । अस्य दुर्व्यसनस्य विरुद्धं सामूहिकजागरूकतायाः उपरि बलं दत्त्वा सः अवदत् यत् सर्वैः एकीकृतरूपेण एतस्य कुरीतेः सम्मुखीकरणं कर्तव्यम् इति।

सः अवदत् यत् अस्माकं सामाजिकसंरचनायाः क्षतिं कर्तुं प्रयतमानानां असामाजिकतत्त्वानां प्रतिकारार्थं

संस्कृतिपरम्पराणां संरक्षणम् अतीव महत्त्वपूर्णम् अस्ति। अस्मिन् अवसरे राज्यपालः पूर्वसैनिकानाम्, वीरस्त्रीणां च अनुकरणीयसेवानां कृते सम्मानं कृतवान् । मेलासमितेः अध्यक्षः एवं चम्बायाः उपायुक्त मुकेशः रेप्सवालः आयोजनसमितिपक्षतः राज्यपालस्य स्वागतं कृतवान् । मिञ्जरमेला-काले आयोजितानां क्रियाकलापानाम्, तस्य ऐतिहासिकपृष्ठभूमिविषये च विस्तरेण सूचितवान् । सः अवदत् यत् मेलायाः प्रथमा सांस्कृतिकसन्ध्या देशाय परमबलिदानं कृतवन्तः हुतात्मनां नामानां कृते समर्पिता अस्ति। पुलिसाधीक्षकः एवं मिञ्जरमेलाक्रीडा- समितेः अध्यक्षः अभिषेकयादवः अपि समितिपक्षतः राज्यपालस्य सम्मानं कृतवान्। अस्मिन् अवसरे मिञ्जरः राज्यपालाय, राज्यपालस्य पत्न्यै च प्रस्तुतः ।

अगस्तमासे सर्वैः प्राप्स्यते विद्युतोपदानम् , १२५ मुक्त-एककस्य निवृत्तेः निर्णये आदेशः न निर्गताः

अस्य पृष्ठतः केचन कारणानि सन्ति, मुख्यकारणं यत् अस्मिन् विषये जनाः क्रुद्धाः सन्ति, अतः सर्वकारेण जनानां क्रोधस्य सम्मुखीकरणं कर्तव्यं भविष्यति। परन्तु तस्य आर्थिकस्थितेः उन्नयनार्थं सर्वकारेण एषः कठिनः निर्णयः करणीयः अस्ति । अधुना सर्वकारः अस्मिन् विषये प्रतिक्रियां पश्यति। द्वितीयः विषयः अस्ति यत् सर्वकारस्य निर्णये स्पष्टता नास्ति। न स्पष्टं यत् यदि केवलं एकस्मिन् मीटरे अनुदानं दीयते तर्हि कथं परिभाषितं भविष्यति। येषां खाद्यान्नपत्रं अस्ति तेषां कृते एव प्रतिमीटर् १२५ यूनिट् यावत् निःशुल्कं विद्युत् प्राप्स्यति वा? अस्मिन् अपि अधिकारिणां बहवः दुर्भावनाः सन्ति । विद्युत् नियामक-आयोगेन शुल्कसम्बद्धेषु पूर्वेषु आदेशेषु भिन्नवर्गाणां कृते भिन्नाः दराः सन्ति तथा च तेषां कार्यान्वयनं कथं केन च इति विषये स्थितिः स्पष्टा नास्ति।

मुख्यमंत्री निर्णयं स्थगितवान्

अस्मिन् विषये मुख्यमंत्री सुखविन्दरसिंहसुक्खुः इत्यनेन सह अधिकारिणः वार्तालापं कृतवन्तः, परन्तु अधुना यावत् नूतननिर्णयस्य कार्यान्वयनार्थं ततः कोऽपि निर्देशः न प्राप्तः। मुख्यमंत्री उक्तवान् यत् अधुना एव तत् स्थगितम् अस्ति, पश्यामः किं कर्तव्यम् इति। नूतननिर्णयस्य कार्यान्वयनानन्तरं विधेयकं प्रति यूनिटं ५.३० रुप्यकाणां दरेन भविष्यति, यस्मिन् सर्वकारस्य अनुदानं न भविष्यति। परन्तु एते दराः इदानीं प्रयोज्यः न भविष्यन्ति तथा च भिन्नवर्गाणां बिलम् केवलं पुरातनदरेषु एव भविष्यति।

हिमसंस्कृतवार्ता: - शिमला। आगामिमासे सर्वे उपभोक्ताः पूर्ववत् विद्युतोपदानं प्राप्स्यन्ति। अनुदानं स्थगयितुं सर्वकारेण निर्णयः कृतः किन्तु अद्यापि आदेशः न निर्गताः। अस्मिन् विषये आदेशः कतिपय- दिनानि यावत् न निर्गतानि भविष्यन्ति, अतः एतत् निश्चितं यत् जनाः केवलं अनुदान-आधारित-देयकानि एव प्राप्स्यन्ति, ये १२५ यूनिट-विद्युत्-युनिट-तः न्यूनं प्रयुक्तवन्तः, ते देयकं न प्राप्स्यन्ति, येषां अधिक-विद्युत्-प्रयोगः कृतः, ते च उपदानाधारितं देयकं प्राप्स्यन्ति। अस्मिन् समये उपभोक्ताः स्तब्धाः न भविष्यन्ति इति तात्पर्यम् । यदि स्रोतसां विश्वासः करणीयः तर्हि सर्वकारेण परोक्षरूपेण विद्युत्सहायता समाप्तुं निर्णयः कृतः, परन्तु अस्मिन् विषये आदेशं दातुं न शक्नोति।

किन्नौरवार्ता : किन्नौरस्य ज़ाबुङ्ग-रोपा नालिकायां मेघविस्फोटः, कोटिरूप्यकाणां हानिः, कुल्लुनगरे ५ गृहाणि रिक्तकारितानि

हिमसंस्कृतवार्ता: - किन्नौरम्। हिमाचलप्रदेशस्य किन्नौरस्य ज़ाबुङ्ग-रोपापञ्चायतयोः रविवासरे प्रातः काले उपनदयोः मेघविस्फोटस्य कारणेन कोटिमूल्यानां सम्पत्तिः क्षतिग्रस्ता अस्ति। रोपापञ्चायते ग्रामवासी धर्मसिंहमेहता इत्यस्य द्विकक्ष्यागृहं प्रक्षालितं, हरिसिंहस्य गृहं तु जलेन, मलिनावशेषेण च पूरितम्। जलशक्तिविभागस्य चतुर्णां सिञ्चननालानां ५७ लक्षरूप्यकाणां हानिः अभवत् । रविवासरे अपराह्णे शिमलानगरे अपि वर्षा अभवत् । ऋतुविज्ञानकेन्द्रशिमला अगस्तमासस्य ३ दिनाङ्कपर्यन्तं सम्पूर्णे राज्ये वृष्टेः पीतसचेतना प्रसारितवान् अस्ति। ज़ाबुङ्ग-रोपा-उपनदयोः मेघविस्फोटेन जनानां उद्यानेषु मलिनावशेषः प्रेषितः, येन शतशः सेबवृक्षाणां, नगदसस्यानां च क्षतिः अभवत् । रोपा पंचायतस्य सिंचाईनलिका प्लावनेन क्षतिग्रस्ता अस्ति। अत्र जलशक्तिविभागस्य प्रायः ६० मीटर् यावत् नलिका मलिनैः पूरितः आसीत्, येन विभागस्य प्रायः दशलक्षरूप्यकाणां हानिः अभवत् । ग्रामजनानां परमानन्दः, नमज्जल नेगी, राजेन्द्रकुमारः, कुङ्गा तांनजेनन इत्येतेषां शतशः सेबपादपाः, राजमाषाः ओगला, फाफरा इत्यादीनि शस्यानि अपि नष्टाणि सन्ति। ज़ाबुङ्ग-नालिकायां जलस्तरस्य वर्धनेन होलियाती नलिकायाः क्षतिः अभवत् । जलस्य प्रबलप्रवाहस्य कारणात् अस्य कूपस्य स्रोतः भग्नः अस्ति, येन विभागस्य प्रायः २५ लक्षरूप्यकाणां हानिः अभवत् । तस्मिन् एव काले जंगटीकुहलस्य स्रोतसः भङ्गस्य कारणेन विभागस्य २० लक्षरूप्यकाणां हानिः अभवत् । एतदतिरिक्तं ग्रामजनैः एव निर्मितस्य नलिकायाः कृषिक्षेत्रस्य अपि २ लक्षरूप्यकाणां हानिः अभवत्। वर्षाकारणात् किन्नौर-जनपदस्य निगुलसरी-खण्ड-बिन्दु-स्थले पर्वतात् पाषाणानां पतनेन प्रातःकाले चतुःघण्टापर्यन्तं राष्ट्रियराजमार्ग-५ बाधितः अभवत् । कुल्लू मण्डलस्य आनी उपमण्डले गतरात्रौ आनी-कुल्लू राष्ट्रियराजमार्ग-३०५ सहिताः अन्ये बहवः ग्रामीणमार्गाः अवरुद्धाः अभवन् । अस्य कारणात् जनाः परिवहनक्षेत्रे समस्यानां सम्मुखीभवन्ति । भारतस्य राष्ट्रियराजमार्गप्राधिकरणं लोकनिर्माणविभागः च युद्धपदे अवरुद्धमार्गाणां पुनर्स्थापने व्यग्राः सन्ति। शनिवासरे रात्रौ कुल्लू-लाहौल-जनपदयोः वर्षाकारणात् मनाली-नगरस्य पलचाने जलप्रलय-सदृशी स्थितिः उत्पन्ना । ब्यास्-सरेही-नालिकासु जलस्तरस्य वर्धनेन पञ्चगृहानां जनानां अन्यस्थानेषु स्थानान्तरणं कर्तव्यम् आसीत् ।

HP Government : मुख्यमन्त्रिणः देहलीतः प्रत्यागते एव भवितुं शक्यते प्रशासनिकपरिवर्तनं, सर्वकारेण सूची सज्जीकृता

हिमसंस्कृतवार्ता: - शिमला। मुख्यमन्त्रिणः सुखविन्दरसिंहसुक्खुः दिल्लीतः प्रत्यागमनमात्रेण हिमाचलप्रदेशे बृहत् प्रशासनिकपरिवर्तनं भविष्यति। सर्वकारेण स्वसूची सज्जीकृता अस्ति। मुख्यमन्त्री सुखविन्दरसिंहसुक्खुः दिल्लीतः प्रत्यागत्य एतस्य विषये चर्चा करिष्यति। वर्षत्रयं यावत् एकस्मिन् स्थाने सेवारताः अधिकारिणः एकस्मात् स्थानात् अन्यस्मिन् स्थाने गन्तुं प्रवृत्ताः सन्ति। एतदर्थं अधिकारिणां कार्यप्रदर्शनस्य मूल्याङ्कनं कर्तव्यम् अस्ति । मुख्यमन्त्रीकार्यालयेन न केवलं IAS, HAS इत्यादिप्रशासनिकपदाधिकारिणां विषये अपितु अनेकेषु जनपदेषु SDM, DSP स्तरीयानाम् अधिकारिणां विषये अपि सूचना याचिता अस्ति। दीर्घकालं यावत् विभिन्नस्तरयोः नियुक्तानां अधिकारिणां सूची अपि विभागप्रमुखेभ्यः याचिता अस्ति। लोकसभानिर्वाचनस्य, विधानसभा उपनिर्वाचनस्य च अनन्तरं हिमाचलप्रदेशे कोऽपि प्रमुखं प्रशासनिकं परिवर्तनं नाभवत् । राज्ये सत्तां प्राप्तस्य अनन्तरं राज्यसर्वकारेण अनेके मण्डल-विभाग-स्तरीय-अधिकारिणः बृहत्-प्रमाणेन स्थानान्तरणं न कृतम् । अनेकेषु जनपदेषु ते एव अधिकारिणः नियोजिताः सन्ति ये पूर्वभाजपासर्वकारे नियुक्ताः आसन्। अत्र बहवः अधिकारिणः सन्ति येषां बहुविभागानाम् अतिरिक्तप्रभारः भवति । एते अधिकारिणः अपि निरन्तरं सर्वकारे प्रभावं कुर्वन्ति यत् तेषां कार्यभारः अतिरिक्तः अस्ति। एतादृशे सति सञ्चिकाः समये न निष्कासिताः भवन्ति ।

मुक्तियाचिकानां विलम्ब- कारणात् क्रुद्धः सीजीआई

भारतस्य मुख्यन्यायाधीशः डी.वाई.चन्द्रचूडः पुनः एकवारं निम्नन्यायालयस्य न्यायाधीशानां कार्यकरणविषये प्रश्नान् उत्थापितवान्। अपराधस्य महत्त्वपूर्णविषयेषु याचिकाकर्तायाः जमानतस्य अस्वीकारः अतीव शङ्कितः इव भासते इति सः अवदत्। मुख्यन्यायाधीशः बोधितवान् यत् कस्यापि प्रकरणस्य सूक्ष्मतां द्रष्टुं प्रबलं सामान्यबुद्धिः आवश्यकी भवति। ये जनाः निम्नन्यायालयात् मुक्तिः प्राप्नुयुः तेषां कृते वस्तुतः मुक्तिः न दीयते इति सीजेआई अवदत्। अस्य कारणात् याचिकाकर्ता उच्चन्यायालयस्य समीपं गन्तव्यम् अस्ति। एतदतिरिक्तं ये जनाः न्यायालयात् जमानतं प्राप्नुयुः, ते तत्र जमानतं न प्राप्नुवन्ति अतः तेषां सर्वोच्चन्यायालये याचिका दातव्या भवति। अनेन विलम्बेन तेभ्यः कष्टं भवति ये बलपूर्वकं गृहीताः सन्ति। वस्तुतः भारतस्य मुख्यन्यायाधीशः बर्कले-केन्द्रे बलपूर्वकं कृतानां प्रकरणानां-निरोध-सम्बद्धस्य प्रश्नस्य उत्तरे एव एतानि वचनानि अवदत्। सम्भाषणकाले एकः व्यक्तिः अवदत् यत् वयं तस्मिन् समाजे जीवामः यत्र प्रथमं कस्यचित् कृत्यं भवति ततः क्षमायाचना क्रियते। एतत् तदा सत्यं भवति यदा नागरिकसमाजसङ्गठनैः कार्यकर्तृणां, पत्रकारानां, विपक्षदलनेतृणां च राजनैतिकप्रेरितं गृहीतं भवति।

पटियाला नगरस्य अर्बन एस्टेट फेज़ 1 नामके स्थाने मार्चमासात् प्रचलतः गीतापाठप्रशिक्षणकेन्द्रस्य पूर्णाहुतिः

हिमसंस्कृतवार्ता:- जगदीश डाभी, पटियाला ।

शनिवासरे अर्बन एस्टेट फेज़ 1 नामके स्थाने मार्चमासात् प्रचलतः गीतापाठप्रशिक्षणकेन्द्रस्य पूर्णाहुतिः अभवत्। कार्यक्रमे गतकार्यक्रमस्य पूर्णाहुत्या सह प्रथम-अगस्ततः आयोज्यमाणस्य अग्रिमस्य केन्द्रस्य पुनः प्रारम्भः अपि अद्यैव जातः। कार्यक्रमेऽस्मिन् मुख्यातिथिरूपेण रा. स. संघतः श्यामवीरमहोदयः समाविष्टः जातः यस्य मन्दिरसमितेः अधिकारीभिः उत्तरीयवस्त्रादिभिः सम्मानः कृतः। संस्कृतभारत्या आयोजिते अस्मिन् गीताशिक्षणकार्यक्रमे प्रशिक्षितैः वरिष्ठजनैः सस्वरगीताश्लोकपाठः कृतः, यः पुनः डॉ. ओमनदीपशर्मणा साररूपेण व्याख्यायितः। पटियालाजिलाध्यक्षः निगमस्वरूपेण गीतापठनेन सह शस्त्रशिक्षणस्य उपयोगितायाः विषये स्वमतं समुपस्थापितम्। संस्कृतभारती पंजाबप्रान्ताध्यक्षेन डॉ. वीरेन्द्रकुमारमहाभागेन गीताविषये स्वमतं स्पष्टीकुर्वन् भाषितं यत् 'गीतासंघर्षकालस्य ग्रन्थः अस्ति, अतः मनुष्यस्य संघर्षे, द्वन्द्वे अस्य ग्रन्थस्य सर्वाधिका उपयोगिता अस्ति। वर्तमाने यदा भारतजनः नित्यैव विविधद्वन्द्वे चिन्तायां विपत्कालेषु विषमपरिस्थितिसु पतितः अस्ति तदा गीतायाः उपदेशाः एव तेषां अंधकारवत् क्लेषान् सूर्यवत् दूरीकर्तुं प्रभवति।' कार्यक्रमस्य मञ्चसंचालनं पटियालाजिला सम्पर्कप्रमुखेन रविदत्तकौशिकमहाभागेन कृतम्। शिवमन्दिरेऽस्मिन् आयोजिते कार्यक्रमे द्विशतासन्नाः जताः समुपस्थिताः आसन् येषु दीनदयाल- उपाध्यायनगरस्य संस्कारशालायाः शिक्षकाः छात्राः छात्रणामविभावकाश्च सम्मिलिताः आसन्। तत्रत्याभिः छात्राभिः संस्कृतेन स्वपरिचयं प्रदाय रुद्राष्टकस्य पाठमपि प्रस्तुतम्। आगतानामतिथिनां धन्यवादज्ञापनं शिवमन्दिरसमितेः प्रधानेन दीपचन्द्रगुप्तामहोदयेन कृतम्। कार्यक्रमस्य विशिष्टजनेषु सं. भा. पंजाबप्रान्तस्य सहमन्त्री अजयकुमार आर्यः महाभागः, मक्खनसिंगला, छज्जुराममित्तलः, मक्खनजैन, सुरेशशर्मा, दिवानवर्यः, अनीता भारद्वाज, आशा भारद्वाज, रामवीरः, संस्कृतभारती- पटियालाजिला अधिकारिणः गगनदीप पाठकः, वीरवन्तमहोदयः समुपस्थिताः आसन्।

संस्कृतविद्यास्थानानि- ७

वेदस्य ऋत्विजः

यज्ञस्य पुरोहितः ऋत्विक् इति उच्यते। ऋतौ यजतीति ऋत्विक्। ऋत्विक् सर्वेषु ऋतुषु यज्ञं करोति कारयति वा।

अग्न्याधेयं पाकयज्ञानग्निष्टोमादिकान्मखान्।
यः करोति वृतो यस्य स तस्यर्त्विगिहोच्यते।।

प्रत्येकं वेदस्य एकः प्रमुखः ऋत्विक् तस्य अन्ये त्रयः सहायकाः भवन्ति। आहत्य षोडश ऋत्विजः। तेषां नामान्येवम्- मुख्यर्त्विगनुसारं चतुर्णां वेदानां नामानि होतृवेदः अध्वर्युवेदः, उद्गातृवेदः ब्रह्मवेदः एवमपि भवन्ति। यज्ञे देवतानां मन्त्रपठनेन आह्वानं होतृकर्म। अध्वर्युः देवतामुद्दिश्य अग्नौ हविः अर्पयति। उद्गाता मन्त्रगायनेन दैवतस्तुतिं करोति। ब्रह्मा यज्ञस्य प्रमुखः। सः यज्ञस्य सञ्चालनं सुचारुरूपेण सम्पादयति। चतुर्णां मुख्यर्त्विजानाम् उल्लेखः अग्रिमर्चि प्राप्यते-

ऋचां त्वः पोषमास्ते पुपुष्वान् गायत्रं त्वो गायति शक्वरिषु।
ब्रह्मा त्वो वदति जातविद्यां यज्ञस्य मात्रां प्रमिमीत उ त्वः।।

श्री अभिजित् तोडकरः abhitdkr9@gmail.com

पहाड़ी गल्लां हिमसंस्कृतवार्ता:

तकाल बेला

आदमी हो या हो पशु पंखी पंखेरू
कमाणे खातर पूरा दिन रहन्दे घरा ते बाहर
संजका जून तांजे औन्दा हुंदियाँ तकाल बेला
तां सब दौड़दे घरा जो पंछी मारदे लम्बी उड़ा

पावें नौकरी करे कोई या करे दुकान
संज हुई कि आई जाँ घरा रा ध्यान
छोड़ छोड़ कराएं अपना कम्म निपटाणे री
बड़ा बुरा लगदा जे पई जाए
ऐन मोके पर कोई कमसाहण

बुरा एह जे लगिरा पापी पेट
बईरी रगड़ोड किते हुई न जाये लेट
तकाल बेला हुई गई क्या करिए
हुन फटाफट अपना समान समेट

तकाल बेला जानवर बी घरा जो दौड़दे
सर्बो जो औन्दा याद अपने बाल बच्चे घरवार
आंधी तूफान बरखा रा छैब्वर पावें हो कितना जोरदार
लम्बी लम्बी भरदे गईयाँ तेज हुई जांदी रफ्तार

माहणु हो या पशु पक्षी सर्बो
जो याद औन्दा अपना बसेरा
सब पहुँचदे अपने घरें चाहे लोय हो या हो नेहरा
कोई नियाँ तिसजो जे घरा री याद नी औंदी
अपने घरा कने सर्बो जो लगाव हुँदा बथेरा

रवींद्र कुमार शर्मा, घुमारवीं
जिला बिलासपुर हि प्र